

Guia docent

Identificació de l'assignatura

Assignatura / Grup	22138 - Educació Intercultural / 1
Titulació	Grau d'Educació Primària (Pla 2013) - Quart curs
Crèdits	3
Període d'impartició	Segon semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx / Edifici
Jordi Vallespir Soler (Responsable) jordivallespir@uib.es	11:00	12:00	Dilluns	10/09/2018	31/07/2019	Despatx A-103, Guillem Cifre

Contextualització

Educació intercultural és una assignatura optativa per a l'alumnat de Grau en Pedagogia. Pretén analitzar la situació multicultural creada pels moviments migratoris en les societats actuals, fent especial incidència en la realitat més propera de les Illes Balears. Conèixer la realitat multicultural, tant del context social com de l'àmbit escolar, és la primera passa perquè els futurs professionals de l'educació puguin engegar els programes i les pertinents actuacions d'una forma eficaç, en l'àmbit específic de la diversitat cultural. La temàtica del curs exigeix una anàlisi seriosa del fet multicultural a partir de l'estudi, la reflexió i el debat. Així, el desenvolupament del curs es fonamentarà, gairebé a parts iguals, en l'adquisició d'uns coneixements bàsics (temari) i la realització d'una sèrie d'exercicis pràctics (activitats) que precisen de la discussió i de la reflexió. Serà, per tant, a partir del conjunt dels dos tipus de treballs que es podran assolir els objectius plantejats. Tot partint de la coneixença i la reflexió sobre la temàtica i d'acord amb el document de l'ANECA, es pretén que l'alumnat, en finalitzar el curs, sigui competent en el disseny, l'aplicació, l'avaluació i l'anàlisi de programes d'intervenció socioeducativa per a l'atenció a la diversitat cultural i l'assoliment d'actituds d'acceptació i respecte per la diferència.

De forma més específica, es pot apuntar que l'alumnat haurà d'assolir, entre d'altres, els objectius següents:

1. Conèixer els fenòmens migratoris i el nou context social i cultural generat per la immigració.
2. Adquirir un vocabulari específic bàsic i distingir correctament els conceptes relacionats amb la diversitat cultural.
3. Saber analitzar les causes i les conseqüències dels moviments migratoris.
4. Comparar les distintes respostes que s'estan donant a la Unió Europea respecte a la població immigrant.
5. Revisar els diferents tipus de recursos i de materials per a l'atenció a la diversitat cultural.
6. Prendre consciència de la pròpia realitat cultural.
7. Potenciar l'esperit crític respecte a la cultura pròpia i també a les altres.
8. Valorar i acceptar la diferència cultural com un element enriquidor de les societats.

Guia docent

9. Acceptar i no discriminar a ningú per qüestions de sexe, creences, raça o procedència cultural.
10. Conèixer els diferents models d'intervenció en l'àmbit escolar.
11. Aprofundir en la temàtica de l'educació intercultural inclusiva.

Requisits

No hi ha cap requisit.

Competències

Específiques

- * 1.2.14 Conèixer i analitzar situacions escolars en contextos multiculturals i plurilingüístics. .
- * 1.3.4.4 Reconeixement i valoració de la diversitat personal, social i multicultural i respecte per la diferència. .
- * 1.3.4.5 Analitzar i incorporar de forma crítica la cultura de la pau i la no violència. .
- * 1.3.4.6 Analitzar i incorporar de forma crítica la filosofia dels drets humans, els valors democràtics i la solidaritat. .

Genèriques

- * 4.2.6 Capacitat de treball en equip .
- * 1.2.6 Desenvolupar actuacions dirigides a aconseguir la igualtat d'oportunitats, l'equitat i la compensació de les desigualtats de l'alumnat. .

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el grau a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/ca/grau/comp_basiques/

Continguts

Els continguts de l'assignatura s'articulenentorn dels set grans temes

Continguts temàtics

- Tema 1. La diversitat cultural en les societats actuals
 - 1.1. Moviments migratoris i societats multiculturals
 - 1.2. Sociodemografia de la immigració
 - 1.3. Les desigualtats nord-sud

Guia docent

1.4. L'anticooperació

Tema 2. El concepte de cultura

2.1. Multiculturalitat, pluriculturalitat i interculturalitat

2.2. El relativisme cultural

2.3. Actituds cap a la diversitat cultural

2.4. Racisme i xenofòbia

Tema 3. Models d'atenció a la diversitat

3.1. Assimilació

3.2. Multiculturalitat

3.3. Interculturalitat

3.4. L'educació intercultural

Tema 4. L'atenció a la diversitat escolar en el context escolar

4.1. Polítiques educatives a la Unió Europea

4.2. Models d'integració

4.3. Mesures de suport

Tema 5. L'escola inclusiva

5.1. L'escola intercultural i el rol de la comunitat

5.2. El currículum a l'escola intercultural

5.3. Convivència i resolució de conflictes a l'aula

5.4. La mediació intercultural

Tema 6. La formació del professorat en educació intercultural

6.1. La formació inicial

6.2. La formació permanent

Tema 7. Eines i recursos per a l'atenció a la diversitat

7.1. Documentació bibliogràfica

7.2. Recursos electrònics

7.3. Documentació audiovisual

Metodologia docent

En aquest apartat es detallen les activitats que haurà de realitzar l'alumnat a fi i efecte d'assolir les competències enunciatades anteriorment.

Volum de treball

L'assignatura es desenvoluparà d'acord amb el que s'indica tot seguit.

Guia docent

Activitats de treball presencial (1,2 crèdits, 30 hores)

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Explicació del temari	Grup gran (G)	Finalitat: Exposar les bases teòriques i conceptuals sobre els moviments migratoris, la diversitat cultural i l'educació intercultural. Metodologia: classe magistral.	13
Classes pràctiques	Ampliació del temari	Grup mitjà (M)	Finalitat: Mitjançant l'anàlisi de diversa documentació, que es facilitarà en el seu moment, l'alumnat contrastarà i ampliarà la informació rebuda a les sessions teòriques. Metodologia: Treballar la documentació que es lliurarà a l'alumnat, fent ús de la plataforma <i>Campus extens</i> , sobre diferents qüestions específiques del temari.	15
Avaluació	Examen	Grup gran (G)	Finalitat: Avaluació del nivell d'adquisició de competències sobre l'atenció a la diversitat cultural. Metodologia: Prova escrita de desenvolupament sobre els conceptes, les habilitats i les actituds treballats en el context de l'assignatura.	2

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Aula Digital.

Activitats de treball no presencial (1,8 crèdits, 45 hores)

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Ampliació del temari i realització d'activitats	Finalitat: Estudi, anàlisi i ampliació de la informació i la documentació facilitada a les classes teòriques i pràctiques. Elaboració de les activitats proposades per a cadascun dels temes. Metodologia: Treball personal de síntesi, anàlisi i reflexió.	25
Estudi i treball autònom en grup	Participació en els fòrums	Finalitat: Donades les característiques de l'assignatura, es considera bàsic el debat i posada en comú d'opinions, reflexions, crítiques... sobre temàtiques d'actualitat relacionades amb la multiculturalitat, la immigració, l'atenció a la diversitat cultural, bones pràctiques a les aules i, en definitiva, l'educació intercultural inclusiva. Metodologia: L'alumnat haurà de participar en els fòrums i reflexionar, debatre, opinar, valorar, comentar... sobre les distintes qüestions que, tot aprofitant la plataforma de <i>Campus extens</i> , es proposaran en els <i>Fòrums</i> .	10
Estudi i treball autònom individual o en grup	Treball de camp	Finalitat: Aprofundir en la temàtica de les bones pràctiques en educació intercultural al centres escolars de les Illes Balears. Metodologia: Treball individual o grupal d'observació participant a un centre escolar.	10

Guia docent

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

L'avaluació es regirà pel que es disposa en els apartats següents:

Frau en elements d'avaluació

D'acord amb l'article 33 del Reglament acadèmic, "amb independència del procediment disciplinari que es pugui seguir contra l'estudiant infractor, la realització demostradorament fraudulenta d'alguns dels elements d'avaluació inclosos en guies docents de les assignatures comportarà, a criteri del professor, una menysvaloració en la seva qualificació que pot suposar la qualificació de «suspens 0» a l'avaluació anual de l'assignatura".

Explicació del temari

Modalitat	Classes teòriques
Tècnica	Tècniques d'observació (no recuperable)
Descripció	Finalitat: Exposar les bases teòriques i conceptuals sobre els moviments migratoris, la diversitat cultural i l'educació intercultural. Metodologia: classe magistral.
Criteris d'avaluació	Assistència i participació a les classes teòriques.

Percentatge de la qualificació final: 5% amb una qualificació mínima de 5.

Percentatge de la qualificació final: 5% amb qualificació mínima 5

Ampliació del temari

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Proves d'execució de tasques reals o simulades (no recuperable)
Descripció	Finalitat: Mitjançant l'anàlisi de diversa documentació, que es facilitarà en el seu moment, l'alumnat contrastarà i ampliarà la informació rebuda a les sessions teòriques. Metodologia: Treballar la documentació que es lliurarà a l'alumnat, fent ús de la plataforma Campus extens, sobre diferents qüestions específiques del temari.
Criteris d'avaluació	Assistència i participació en la realització de les activitats proposades durant les sessions pràctiques.

Percentatge de la qualificació final: 10% amb una qualificació mínima de 5.

Percentatge de la qualificació final: 15% amb qualificació mínima 5

Guia docent

Examen

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves de resposta llarga, de desenvolupament (recuperable)
Descripció	Finalitat: Avaluació del nivell d'adquisició de competències sobre l'atenció a la diversitat cultural. Metodologia: Prova escrita de desenvolupament sobre els conceptes, les habilitats i les actituds treballats en el context de l'assignatura.
Criteris d'avaluació	Examen. Percentatge de la qualificació final: 50% amb una qualificació mínima de 5.

Percentatge de la qualificació final: 50% amb qualificació mínima 5

Ampliació del temari i realització d'activitats

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Proves d'execució de tasques reals o simulades (recuperable)
Descripció	Finalitat: Estudi, anàlisi i ampliació de la informació i la documentació facilitada a les classes teòriques i pràctiques. Elaboració de les activitats proposades per a cadascun dels temes. Metodologia: Treball personal de síntesi, anàlisi i reflexió.
Criteris d'avaluació	Lliurament de les activitats proposades durant el curs, dins els terminis establerts. Percentatge de la qualificació final: 10% amb una qualificació mínima de 5.

Percentatge de la qualificació final: 10% amb qualificació mínima 5

Participació en els fòrums

Modalitat	Estudi i treball autònom en grup
Tècnica	Altres procediments (recuperable)
Descripció	Finalitat: Donades les característiques de l'assignatura, es considera bàsic el debat i posada en comú d'opinions, reflexions, crítiques... sobre temàtiques d'actualitat relacionades amb la multiculturalitat, la immigració, l'atenció a la diversitat cultural, bones pràctiques a les aules i, en definitiva, l'educació intercultural inclusiva. Metodologia: L'alumnat haurà de participar en els fòrums i reflexionar, debatre, opinar, valorar, comentar... sobre les distintes qüestions que, tot aprofitant la plataforma de Campus extens, es proposaran en els Fòrums.
Criteris d'avaluació	Participació en els fòrums. Percentatge de la qualificació final: 5% amb una qualificació mínima de 5.

Percentatge de la qualificació final: 5% amb qualificació mínima 5

Guia docent

Treball de camp

Modalitat	Estudi i treball autònom individual o en grup
Tècnica	Informes o memòries de pràctiques (recuperable)
Descripció	Finalitat: Aprofundir en la temàtica de les bones pràctiques en educació intercultural al centres escolars de les Illes Balears. Metodologia: Treball individual o grupal d'observació participant a un centre escolar.
Criteris d'avaluació	Treball de camp centrat en l'anàlisi en profunditat d'una aula de bones pràctiques en educació intercultural. Percentatge de la qualificació final: 15% amb una qualificació mínima de 5.

Percentatge de la qualificació final: 15% amb qualificació mínima 5

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Durant les sessions es lliurarà la documentació que es consideri necessària per a la realització de les activitats. Així mateix s'especifiquen una sèrie de manuals i documents bàsics per a l'ampliació dels apunts.

Bibliografia bàsica

Vallespir, J. (Coord.) (2006). *L'educació intercultural a les Illes Balears. Anàlisi de l'educació primària*. Palma: Servei de Publicacions de la UIB.

Bibliografia complementària

- Abdallah-Pretceille, M. (2001). *La educación intercultural*. Barcelona: Idea Books.
- Ben Jelloun, T. (1998). *El racisme explicat a la meua filla*. Barcelona: Empúries.
- D'Alisa, G.; Demaria, F. & Kallis, G. (Eds.) (2015). *Decreixement. Vocabulari per a una nova era*. Barcelona: Icària.
- Domingo, H., Vallespir, J., & Colom, J. (2010). *Paisajes de la infancia. Lecturas para la convivencia intercultural*. Madrid: PPC.
- Jordan, J.A. i alt. (2004). *La formación del profesorado en educación intercultural*. Madrid: CIDE.
- Llistar, D. (2009). *Anticooperació. Interferències Nord-Sud. Els problemes del Sud Global no es resolen amb més ajut internacional*. Barcelona: Icària.
- Maalouf, A. (1999). *Identidades asesinas*. Madrid: Alianza editorial.
- Morey, M., & Vallespir, J. (2014). Actitudes del alumnado de Educación Social hacia la inmigración. *Diálogos*, 3 (79-80), 51-62.
- Pozo, T., Vallespir, J., & Cabrera, L. (2015). Intercultural Education in the Spanish Context. In M. Catarci y M. Fiorucci (Dirs.), *Intercultural Education in the European Context* (pp. 131-165). Farnham Surrey, London: Ashgate.
- Rincón, J.C., & Vallespir, J. (2010). El tratamiento de la interculturalidad en los centros de Primaria de las Islas Baleares según las Programaciones Generales Anuales: el Plan de Acogida Lingüística y cultural. *Revista de Educación*, 353, 415-441.
- Ruiz de Lobera, M. (2004). *Metodología para la formación en educación intercultural*. Madrid: CIDE.
- San Roman, T. (1994). *La diferència inquietant. Velles i noves estratègies culturals dels gitanos*. Barcelona: Altafulla.
- Vallespir, J. (Dir.) (1997). *Multiculturalisme a Mallorca*. Palma: Servei de Publicacions de la UIB.
- Vallespir, J. (1999). Interculturalismo e identidad cultural a *Revista interuniversitaria de Formación del Profesorado*, 36, 45-56.
- Vallespir, J. (2005). Multiculturalidad e interculturalidad. El caso de las Illes Balears a Llevot, N. (Ed.), *La educación intercultural: discursos y prácticas*, pp. 53-80. Lleida: Fundación SM i Universitat de Lleida.

Guia docent

Vallespir, J. & Morey, M. (2007). La diversidad cultural en las Illes Balears. Análisis sociodemográfico y de las actitudes del profesorado de educación primaria a Álvarez, J.L. i Batanaz, L. (2007), *Educación intercultural e inmigración. De la teoría a la práctica*, pp. 309-324. Madrid: Biblioteca Nueva.

Vallespir, J. (Coord.) (2009). *La mediació intercultural. Models i experiències*. Palma: Servei de Publicacions i Intercanvi Científic de la UIB.

Vallespir, J. (2011). Piani e programmi di sostegno a la diversità culturale in Spagna. Il caso delle Isole Baleari a Catarci, M. E Fiorucci, M. (A cura di), *Immigrazione e intercultura in Italia e in Spagna*. Prospettive, proposte ed esperienze a confronto, 212-242. Milano: Unicopli.

Altres recursos

Vegeu el document **Documentació i recursos** a l'apartat "Planificació de l'assignatura" a l'aula virtual de *Campus extens*

